

POMORAŃCZA (14) *sb*

pomorańcza, **pomorańcz** (10), **pomarańcza**, pomarańcza *a.* **pomarańcz** (4); pomor- *Murm*, *FalZioł* (2), *RejWiz* (2), *RejZwierz* (2), *SienLek* (2); pomar- *BartBydż*, *BielKron*, *Calep*; pomor- : pomar- *Mącz* (1:1).

f **pomorańcza** (10), [*m* **pomorańcz**, **pomarańcz**], *f a. m* pomorańcza *a.* **pomorańcz** (4); *f* *Murm*, *BartBydż*, *FalZioł* (2), *BielKron*, *Mącz* (2), *SienLek* (2), *Calep*; *f a. m* *RejWiz* (2), *RejZwierz* (2).

Oba o oraz pierwsze a jasne; -ã, [-a]; w pomarańcza *pierwsze i drugie a jasne*.

sg N pomorańczę (6). ◇ *G* pomorańcz(e)j (1), pomarańczy (1). ◇ [A pomorańczę]. ◇ *L* pomarańczy (1), [pomarańcu]. ◇ *pl N* pomorańcz(e) (1). ◇ [G pomorańc(o)w]. ◇ *A* pomorańcz(e) (1). ◇ *I* pomorańczami (3).

Sł stp: pomorańcza, *Cn*: pomarańcza, *Linde XVII (z Cn) – XVIII w.*: pomarańcza.

1. *bot.* *Citrus Bigaradia Duh.* (Rost); cytrusowe drzewo lub krzew uprawiane w rejonie śródziemnomorskim (3) :

W połączeniach szeregowych (3): Drugimi ząfię rzędy Pigwy á Brofkwinie/ Figi á Pomorańcze co roftą y źimie. *RejWiz* 24, 64v; [Wezuwius góra zapaliła się] ná ktorey y przy ktorey wiele wsi z ludźmi y z dobytki pogorzáló/ y drzewá owocow rofkofźnych/ oliwnego/ pomárańczy/ y winnic *BielKron* 148; [BielKron 1597 627].

2. *Owoc pomarańczy; malum punicum* *Murm*, *BartBydż*; *aureum malum, chrysolmelum* *Mącz* (11) : *Murm* 108; *BartBydż* 86; Wodka barzo dobra na vgałzenie pragnienia. [...] wezmi [...] Iabłka ziarniftego.6.łotow Limonij łuchey.3.łoty/ pomorańczej łuchey.4.łoty [...] á wźytko zmiełzać połpołu/ á dać kifieć przez dzień *FalZioł* II 17d; *RejZwierz* 100, 102; *Chrysolmelum, Pomorańcza Armeniacum.* *Mącz* 52c, 21c; *SienLek* 247v, Xxx3v; *Cicum – Lupina w pomaranzi.* *Calep* 193a; [Pomorańczę/ Malum aureu^m. *Volck* Sssv; *GębMemor* 156 [2 r.], 158, 228; *Dariusz krol Perłki/ waży á wyławia Zopyrułá/ ponieważ iemu Bábylonu miałta możnego/ [...] dołtał: y ilekroć pomárańczę w ręku piáftuie/ náń włpomina/ y tego łobie życzy/ áby tyle Zopyrułow/ ile iądrekw w pomárańcu mieć mogł* *ThamTrakt*)(2v; *ArtNom* E8v; *Rzadkie tam [na greckich polach] zimno bywa lálly Cyprifłowe/ [...] Y Pomárańce złote ná gáłęziach krzywych* *Strykron*)(2v].

W połączeniach szeregowych (1): *FalZioł* 64v; [Owocu żadnego włoska ziemia nie ma, któryby hiszpańska *in maiori perfectione* nie rodziela, jako cytryny, granaty, limunie, pomorance i wszystkie inne owoce nieomylnie *in summa perfectione* rodzi *DiarPeregr* 65].

[*Wyrażenie*: »olejek z pomorańcow«: włoż potym wźytko wełpoł wgárniec/ [...] przyławźy ktemu oleyku s Pomorańcow drágme jednę *SienHerb* 502b.]